

Route 13 Raamdalpad (9 km)

Het Raamdalpad is een natuurwandeling door het gebied ten noordoosten van Zeeland. De wandeling loopt deels over zandwegen en schouwpaden en is helaas hierdoor niet geschikt voor invaliden-, kinder- en wandelwagens. De route loopt via de gehuchten Kreitsberg, Duifhuis en Hoefkens en passeert boerderijen, weiden en akkers en loopt door het dal van het beekje de Hooge Raam. Het landbouwgebied bestaat uit grootschalige akkers en weilanden, ontstaan in de zestiger jaren van de vorige eeuw door ruilverkaveling. De smalle sloten en houtwallen zijn destijds grotendeels verdwenen. In de recente ruilverkaveling is het beekdal deels opnieuw ingericht en zijn nieuwe natuurverbindingen aangelegd. Hierdoor biedt het gebied naast vergezichten weer interessante biotopen met bijzondere natuurwaarden.

In de tekst vindt u vermeldingen van knooppuntnummers. Deze worden op de bewegwijzeringsbordjes aangegeven.

U loopt via route: 50 - 49 - 47- 48 -79 - 44 - 43 - 20 – 80 -11- 50.

Wij wensen u een prettige wandeling.

U begint de wandeling bij zalencentrum Het Witte Huis, Reeksweg 7 in Zeeland (knooppunt 50). U loopt richting knooppunt 49 - 47.

De Reeksweg was vroeger onderdeel van de doorgaande route van Eindhoven naar Nijmegen, en maakte in de Tweede Wereldoorlog bij de opmars van de geallieerden deel uit van de corridor bij de bevrijdingsactie Market Garden.

U wandelt door het gehucht Kreitsberg. Naast oude boerderijen zijn hier ondermeer een theetuin, een boerderijcamping (met mogelijkheden voor ezelwandelingen) en een wijngaard gevestigd. Bij Kreitsberg passeert u een kruisbeeld. Dit is omstreeks 1930 door de buurtbewoners geplaatst. De vroegere Pastoor Kitselaar heeft de plek destijds uitgekozen omdat deze weg een belangrijke invalsweg van Zeeland was. In 2002 is het oude kruisbeeld vernieuwd. Het wordt door het buurtschap onderhouden. U wandelt tussen rijen van lindebomen met erachter verspreid liggende boerderijen. Verderop passeert u rechts in de hoek van een tuin een Mariagrot. Deze is door de buurtbewoners gemaakt in 1945, uit dankbaarheid dat zij de oorlog van 1940-1945 goed waren door gekomen. U passeert een nieuw ingericht deel van het beekdal van de Rusvensche Loop. Hier is ondermeer een nieuwe poel aangelegd.

U loopt richting knooppunt 48-79.

De wandeling gaat verder over een zandpad door een bosgordel met hoofdzakelijk naaldbossen, groeiend op lichte zandgronden. De heuveltjes in de bossen zijn stuifduintjes. Deze zijn ontstaan doordat de wind greep kreeg op de schrale landbouwpercelen. Ze zijn bebost om verdere verstuiving te voorkomen. De bomen zijn relatief oud en er is veel onderbegroeiing met enkele interessante plantensoorten. In het gebied komen veel vogels en verschillende zoogdieren voor, waaronder ree, vos en een van de oudste dassenburchten in Brabant. Net ten noorden van de bosgordel ligt de Rusvensche waterloop. Deze is in de ruilverkaveling tegen de bosrand gelegd. De Rusvensche loop voert het water af van de oostflank van natuurgebied de Maashorst.

Links in de bosrand ligt een poel genaamd “Grad Broerens kuil”, genoemd naar de voormalige eigenaar van dit bos. De vijver is ontstaan doordat de boeren uit de omgeving hier

vroeger het wit zand hebben afgegraven, nodig voor de bouw van huizen en stallen. De vijver is diep en wordt door zijn rustige ligging veel gebruikt als badplaats en drinkplaats voor vogels en andere dieren waaronder reeën. Rechts ligt een fraaie houtwal die diende als afscherming van de hoog gelegen akkers van Kreitsberg. In de bermen komt een rijke vegetatie voor met bijzondere soorten als salomonszegel en hennepnetel.

U verlaat na enige tijd het bosgebied en u komt in het oude boerengehucht Duifhuis. In 1533 wordt hiervan in geschriften al melding gemaakt. Het gehele gebied aan de noordzijde was tot het begin van de 20 e eeuw onontgonnen gebied (De Reeksche heide). In het begin van de vorige eeuw is dit gebied bebost. De gehuchten lagen op de overgang tussen de Reeksche heide en de open natte gebieden, aangeduid als de Graspeel. Vanaf het midden van de 17 de eeuw behoorde Duifhuis bij de het dorp Reek, dat onderdeel was van de parochie Velp. Pas in 1942 hoorde Duifhuis bij Zeeland.

Indien u de route wilt verkorten gaat u op de kruising met de verharde weg (Reekseweg) rechtsaf. Na ongeveer driehonderd meter bent u weer bij het beginpunt.

U loopt richting knooppunt 79.

De eikenbomen die groeien langs de Reekseweg zijn meer dan honderd jaar oud. Nadat u de Reekseweg bent overgestoken komt u op de Graafse baan. Links ziet u op nummer 3 paardenmelkerij Orchid's. Het bedrijf telt een paar honderd paarden die op vaste tijden in de weilanden bij de boerderij verblijven. De overige tijd staan ze in de stallen. Het bedrijf kan zonder afspraak bezocht worden, behalve op zondag. Ook kan men het winkeltje en de receptie bezoeken. Nabij de laatste boerderijen staan in de wegbermen knotwilgen. Op de vlakte jagen vaak de buizerd, havik en torenvalk en hoort u mogelijk de groene specht. In de zomer vliegen boven de weilanden de boerenzwaluwen. Vervolgens komt u in een landbouw gebied. Links en rechts van de weg staan enkele oude en jonge knotwilgen. De verhoging in het landschap links, is ontstaan door een oude vuilstort, welke later afgedekt is. Op deze oude belt komen veel interessante bloemen en planten voor. Bijzondere vogelsoorten die hier voorkomen zijn grasmus, roodborsttapuit en putter. Deze vuilstort zorgde voor de oprichting van de natuur en milieuvereniging Landerd.

Rechts liggen de boerderijen van het gehucht De Hoefkens. Links in de Reekse bossen is een militair oefenterrein gelegen, het zogenoemde "Springterrein". Hier oefent defensie met explosieven. Het terrein is niet toegankelijk. Door zandverstuivingen in het verleden, zijn hier kleine heuveltjes ontstaan.

Blijf de weg rechtdoor volgen. Waar links van u het bos begint, ziet u rechts over de weilanden nog een bosje liggen. Het betreft een broekbos, laag gelegen en erg nat. Het wordt het Smitskesbos genoemd. Het bos is vernoemd naar de Reekse orgelbouwers de familie Smits, (3 generaties vanaf 1800) die mogelijk o.a. uit dit bos het hout haalden voor het bouwen van hun orgels. Smits beperkte zich meestal tot eiken, ebben en grenen. (Jan Boogaarts "De orgelbouwers Smits").

Achter dit bos komen twee waterstromen samen (de Graspeelloop en de Rusvenscheloop), die hier over gaan in de Hooge Raam.

Iets verderop passeert U de Hooge Raam. Deze beek is in 2007 verbreed en het water mag hierin nu zijn eigen weg zoeken. Dit heeft een enorme verrijking gegeven van de plantengroei. Daar profiteren ook de vogels van, zoals de blauwborst, ook de bever is hier aanwezig. Het riviertje De Hooge Raam mondt uit in de Raam bij Escharen en komt uit in de Maas bij Grave. Steek de Hooge Raam over. Opvallend is de trede (hoogteverschil) in

het landschap. Er staan nog enkele zeer oude wilgen langs de waterloop. En als veel geluk hebt kunt u hier het ijsvogeltje of de grote gele kwikstaart waarnemen. In de rietkragen zingen bosrietzangers en rietgorzen, ook de blauwe reiger en tegenwoordig ook de grote zilverreiger zijn vertrouwd gasten in dit gebied.

Het gebied aan de noordzijde van de Hooge Raam is genaamd Zandvoort. Het is een grote bolle akker met aan de overzijde oude verbindingsweg van Reek naar Mill.

In de Hooge Raam ziet u iets verderop een karakteristiek stuwtype dat gebruikt wordt om het waterpeil te regelen. Medewerkers van het Waterschap noemen dit type stuw vanwege het uiterlijk ook wel het “Anton Pieck stuwtype”. Bij de boerderij links op huisnummer 24, was tot 1900 een halte van de postkoets. Vóór de boerderij staan zeer oude leilinden. In de hoogste lindeboom broedde tot 1960 de ooievaar die hier in het beekdal vertoefde. Voorbij de boerderij vindt u links op de hoek een picknicktafel.

U loopt richting knooppunt 43 en vervolgens 20.

U passeert bomen met een hele grove schors. Dit is robinia (een pseudo-acacia). Het hout van deze bomen is zeer hard en duurzaam, dat het wel inlands hardhout wordt genoemd. De gemengde bossen zijn rijk aan roofvogels zoals de buizerd, havik en ransuil. In het verleden kwamen hier nog wiewaal en nachtegaal voor. Rechts kijkt u over de landerijen. U passeert links een bos met douglas sparren waarvan de naalden sterk naar citroen ruiken. Rechts ligt een bosje met kreupelhout. Door de variatie in begroeiing is het gebied ook rijk aan reeën, vossen en dassen. U ziet rechts weer een douglas bos en links een bos met jonge robinia. Vervolgens loopt het pad tussen een jong eikenbos en een eikenhakhoutwal door. De onder begroeiing bestaat uit adelaarsvaren. Dit is een giftige varen soort die aangeeft dat de bodem nauwelijks kalk bevat.

Het begroeide pad ligt vóór een eikenwal waarin vooraan twee grote eiken staan. Ook staan hier ratelpopulieren. Hij wordt ook wel aangeduid als trilpopulier vanwege het karakteristieke geluid van de bladeren in de wind. De berm is rijk aan kruiden. In het voorjaar groeien er onder andere akker- en gewone hoornbloem, bijvoet, reigersbek, ooievaarsbek en rode klaver. De jonge aanplant bestaat vooral uit bes dragende struiken, waaronder sleedoorn, een stijlige meidoorn en lijsterbes.

U komt op een pad aan de rand van een vergrast heidegebiedje. In het natuurgebiedje groeien nauwelijks bomen terwijl de bodem begroeid is met graspollen van het pijpenstrootje. Dit gras heeft een stengel zonder knopen en werd vroeger gebruikt om de pijp schoon te maken. Verderop loopt u langs oude eikenwallen. Ze zijn aangeplant om het stuifzand te vangen ter bescherming van boerderijen en akkers. De boeren gebruikten het hout als geriefhout. Nu bieden deze wallen een broedplaats voor veel vogels. Verschillende holenbroeders, spechten, uilen, spreeuwen en kauwen maken er gebruik van, maar natuurlijk ook de struweelvogels.

U bent bij knooppunt 20 en loopt richting knooppunt 80.

U komt op een verharde weg (De Logtschedijk). Iets verderop passeert u de Graspeelloop met daarnaast een brede oude houtwal (de Scheiwal). De gekanaliseerde waterloop stroomt door het gebied de Graspeel. De Graspeel is laag gelegen en bestond vroeger uit gemeenschappelijke natte weidegronden. De waterloop en Scheiwal vormen de grens tussen het Land van Cuyk en het Land van Ravenstein.

Vanaf de 15 e eeuw waren er twisten over de grens tussen beide landen. In 1842 werd definitief de grens vastgesteld en vormden De Hooge Raam en De Graspeelloop de

gebiedsgrens. Deze waterloop vormde ook de grens tussen de voormalige gemeenten Zeeland en Escharen (waartoe ook Langenboom behoorde).
De grens vormt nog steeds een scherpe dialectgrens.

U bent bij knooppunt 80 en loopt richting knooppunt 11.

Van 1996 tot 2007 is de Landinrichtingscommissie Graspeel actief geweest. In dat kader is aandacht besteed aan natuurherstel zoals eerder al vermeld is bij het oversteken van de Hooge Raam. Iets verder stroomafwaarts is een brede geul gegraven waarin de beek vrij zijn loop mag zoeken. Het is tevens een proeftraject voor beekherstel waarin onderzoek gedaan wordt door de Universiteit van Wageningen. Ook zijn er langs de Hooge Raam verschillende poelen aangelegd als leef- en voortplantingsgebied van padden, kikkers en salamanders. De gemeente Landerd heeft samen met het waterschap in 2009 ook een deel van de oude loop van de Beek de Hooge Raam (parallel aan de Logtsche dijk) in ere hersteld. Langs de meanderende beek zijn poelen en struwelen aangelegd. In de poelen zijn in voor- en najaar regelmatig steltlopers te zien zoals oeverloper, witgatje, groenpootruiter, watersnip en bokje. In 2011 zijn ook langs de graspeelloop brede oevers en poelen aangelegd. De natuurstroken doen dienst als natuurverbinding en vormen leefgebied voor kikkers, salamanders, padden, libellen en andere waterdieren. De Logtschedijk is omzoomd met knotwilgen die broedgelegenheid bieden aan de steenuil en andere vogelsoorten.

De Graspeel vormt het meest noordelijk gelegen deel van het Peelgebied, het is laag en nat. Om het gebied geschikt te maken voor de landbouw zijn er in de ruilverkaveling in de jaren '70 brede afwateringssloten gegraven. In het gebied komt het kwelwater van de hoger gelegen gebieden van ondergrondse stroming aan de oppervlakte. Hierdoor komen veel bijzondere planten voor. Bovendien ligt er een breuk die mede de oorzaak is van stagnatie van afvoer van het grondwater. In het kwelwater komt vanuit de ijzerhoudende bodemlagen veel ijzer voor. Wanneer het ijzer in aanraking komt met zuurstof gaat het roesten en kleurt bruin. Het slotwater is hier en daar dan ook bruin van kleur. Om het gebied geschikt te maken voor de landbouw zijn er brede afwateringssloten gegraven. De hier vroeger voorkomende weidevogels (wulp, scholekster en grutto) zijn door intensief landbouwkundig gebruik grotendeels verdwenen. De Kievit is soms nog wel te zien in dit gebied.

U bent bij knooppunt 11 en loopt richting knooppunt 50.
Op de kruising met verharde weg gaat u rechtsaf (Heihorst).

De bomen langs de weg zijn essen. Rechts zijn nog twee bossen met vochtminnende bomen geplant als compensatie in de ruilverkaveling uit de jaren '70 van de vorige eeuw. Het bos bestaat hoofdzakelijk uit populieren met enkele elzen en essen. Voor de vogels en reeën is het een schuil- en broedgebied. Op de kruising met de verharde weg (Reekseweg) met fietspad gaat u linksaf, richting Zeeland en u wandelt tot zalencentrum Het Witte Huis.

Knooppunt 50

U bent aan het einde van deze wandeling gekomen. Wij hopen dat u van deze wandeling genoten heeft.

Mogelijk hebben zich na de opmaak van de tekst wijzigingen voorgedaan in de route of de beschrijving. Graag horen wij van U mocht zich dit voordoen. Eventuele op/of aanmerkingen kunt U doorgeven aan heemkundekringzeeland@kpnmail.nl

Alvast bij voorbaat dank,

Tekst: wandelwerkgroep Zeeland ©.